



Aspekter av föräldrars acceptans och upplevda effekter av BarnSäkert-modellen när den används i barnhälsovården

Författare: Junia Joffer, Maria Engström, Johanna Tell, Marie Golsäter, Eva Randell och Steven Lucas



Metod

- Enkätundersökning
- Databaseringsinsamlingen skedde våren 2022 och hösten 2023

Deltagande regioner

- Dalarna
- Jönköping
- Blekinge
- Uppsala

- Inklusionskriterier
 - Föräldrar som tog med sig barnet till ett hälsobesök på BVC
 - Exponerad för BarnSäkert vid minst ett tillfälle
 - Tillräckliga kunskaper i svenska språket
- BHV-sjuksköterskan lämnade ett informationsbrev om studien till föräldern i samband med hälsobesöket på BVC
 - QR-kod till enkäten
 - Länk till enkäten



UPPSALA
UNIVERSITET

Studiepopulationen

Totalt 367 svar

353 (96%) föräldrar
hade exponerats för BarnSäkert

- 85% kvinnor
- 69% eftergymnasial utbildning
- 89% födda i Sverige

Antal exponeringstillfällen:

- 49 % en gång
- 31% två gånger
- 19% tre eller fler gånger

Föräldrarnas svar (n=353)

Föräldrarnas uppfattning av föräldraformuläret

	Totalt
<i>Mycket tydligt eller ganska tydligt varför föräldrar erbjuds att svara på frågorna</i>	93 %
<i>Mycket tydligt eller ganska tydligt att alla föräldrar får svara på samma frågor</i>	96%
<i>Mycket tydligt eller ganska tydligt att det är frivilligt att svara på frågorna</i>	83%

SEEK (D)

Bästa förälder eller vårdnadshavare
 Att vara förälder är inte alltid enkelt. En av våra viktigaste uppgifter på BVC är att hjälpa familjer så att barnen får en trygg uppväxtmiljö. Därför erbjuder vi alla familjer som besöker oss att besvara nedanstående frågor. Frågorna handlar om sådant som kan påverka många familjer. Frågorna gäller dig och det barn som har besökt på BVC idag. Att fylla i formuläret är frivilligt, och du kan välja att svara på alla, vissa eller inga av frågorna.

Barnets kön: _____ Barnets ålder: _____ år _____ månader Förälders kön: _____

☐ Ja ☐ Nej Vet du vart du ska ringa om ditt barn har fått i sig något giftigt?

☐ Ja ☐ Nej Har du brandvarnare i ditt hem?

☐ Ja ☐ Nej Finns det någon som röker i ditt hem?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under det senaste året, varit orolig för att pengarna inte ska räcka månaden ut?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under det senaste året, inte haft råd att köpa mat eller kläder som barnet behöver?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under de senaste månaderna, varit nedstämd, deprimerad eller haft känslor av hopplöshet?

☐ Ja ☐ Nej Har du, under de senaste månaderna, känt mindre intresse eller glädje för saker som du annars brukar glädjas åt eller vara intresserad av?

☐ Ja ☐ Nej Känner du dig ofta extremt stressad?

☐ Ja ☐ Nej Upplever du ofta att ditt barn är särskilt besvärligt?

☐ Ja ☐ Nej Skulle du behöva mer hjälp med ditt barn?

☐ Ja ☐ Nej Är du orolig att du skulle kunna tappa kontrollen mot ditt barn?

☐ Ja ☐ Nej Har du någon gång upplevt att nuvarande eller tidigare partner har nedderiderat, förolämpat eller bestämt över dig t.ex. vem du får träffa, hur mycket pengar du får ha, vilka kläder du ska ha?

☐ Ja ☐ Nej Har du någon gång upplevt att nuvarande eller tidigare partner har hotat, knuffat, slagit, sparkat eller utsett dig för annan typ av kroppslig misshandling?

☐ Ja ☐ Nej Har du någon gång varit rädd för din partner eller någon annan person i din närhet?

Hur ofta dricker du alkohol?

☐ Aldrig ☐ En gång i månaden ☐ 2-4 gånger i månaden ☐ 2-3 gånger i veckan ☐ 4 gånger i veckan eller mer

Hur många "standardglas" (se exempel nedan) dricker du en typisk dag då du dricker alkohol?

☐ 1-2 ☐ 3-4 ☐ 5-6 ☐ 7-9 ☐ 10 eller fler

Hur ofta dricker du sex sådana "standardglas" eller mer vid samma tillfälle?

☐ Aldrig ☐ Mer sällan än en gång ☐ Varje månad ☐ Varje vecka ☐ Dagligen eller nästan varje dag i månaden



☐ Ja ☐ Nej Är det några andra problem som du önskar hjälp med idag?

Tack!

Föräldrarnas svar (n=353)

Föräldrarnas uppfattning om föräldraformuläret

99% uppgav att svaren på frågorna ”*stämmer helt*” eller ”*ganska väl*” med **hur de verkligen hade det**

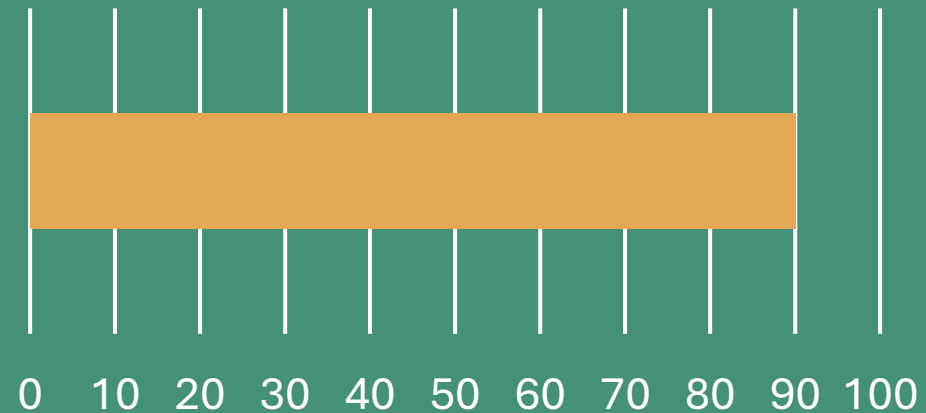
77% av mammorna och 81% av papporna svarade ”Stämmer helt”



Hur lämpligt är det att BVC använder BarnSäkert-modellen (n=353)?

Medelvärde: 90

Median: 100



Svar angavs på en Likertskala där 0= inte alls lämpligt och 100= mycket lämpligt

Föräldrar som diskuterat svaren på frågeformuläret med BHV-sjuksköterskan (n=225)

Förälderns upplevelse av samtalet med BHV-sjuksköterskan

87%

uppgav att det kändes *mycket bra* eller *ganska bra* att prata med BHV- sjuksköterskan om svaren på föräldraformuläret



Föräldrar som diskuterat svaren på frågeformuläret med BHV-sjuksköterskan (n=225)

Åtgärder

28% uppgav att en eller flera aktiviteter inträffade till följd av samtalet med BHV-sjuksköterskan

- Fick en broschyr
- Information om en webbsida
- BHV-sjuksköterskan kontaktade någon som kunde ge stöd eller hjälp
- Remiss
- Fick kontaktinformation till annan resurs som kan ge stöd
- Telefonuppföljning
- Uppföljande mottagningsbesök

- 9% tackade nej till en erbjuden resurs



Föräldrar som diskuterat svaren på frågeformuläret med BHV-sjuksköterskan (n=225)

Åtgärder

19% hade träffat/hade tid bokad till en eller flera resurser

- Psykolog eller kurator
- Förebyggande socialtjänst
- Familjerådgivare
- Husläkare
- Psykiatri
- Alkoholterapeut eller motsvarande





Föräldrar som diskuterat svaren på frågeformuläret med BHV-sjuksköterskan (n=225)

Förälderns upplevelse av BarnSäkert

	Totalt
Känner du att BarnSäkert har hjälpt dig? <i>(väldigt mycket, ganska lite, till viss del, lite grann)</i>	67%
Har du fått hjälp eller stöd som du inte skulle ha fått annars genom att svara på frågorna och prata med BHV-sjuksköterskan? <i>(ja)</i>	24%
Har din situation förbättrats till följd av att du besvarade föräldraformuläret och pratade med sjuksköterskan? <i>(situation har blivit mycket bättre, situation har blivit något bättre)</i>	20%





Slutsats

Föräldrarna rapporterade att BarnSäkert var både acceptabel och effektiv när det gällde att bemöta och tillgodose deras psykosociala behov

Resultaten ger fortsatt stöd för användningen av BarnSäkert i svensk barnhälsovård när det gäller att uppmärksamma och åtgärda psykosociala riskfaktorer i små barns uppväxtmiljö





BarnSäkert som brottsförebyggande?



UPPSALA
UNIVERSITET



Metod

Semistrukturerade intervjuer med BHV-sjuksköterskor (n=17) och familjebehandlare (n=25)

Enskilt eller i grupp

Frågor om tankar kring brottsförebyggande aspekter i slutet av intervjuerna



UPPSALA
UNIVERSITET



Resultat



UPPSALA
UNIVERSITET

Övergripande tema:

Betydelsen av ett holistiskt och samarbetsinriktat tillvägagångssätt för att stödja familjer och förebygga brottslighet

Tema 1:

Familjens roll i brottsförebyggande arbete

Familjeklimat och moraluppfostran

Föräldrar som sätter gränser och vägleder

Stöd för föräldrar i uppfostringsrollen

Tema 2:

Betydelsen av förebyggande insatser tidigt i barnets liv

Insatser tidigt i barnens liv har långsiktiga effekter på familjens välmående

Betydelsen av tidiga insatser för att förhindra en negativ utveckling

Tema 3:

Samarbete, bemötande och kontinuitet

Samarbete mellan samhällsaktörer

Regelbundna möten för att diskutera och förbättra arbetet

Barnhälsovårdens roll som dörröppnare för socialtjänstens insatser

Tema 4:

Inkludering och jämlikhet

Utmaningar för barn att delta i aktiviteter på grund av ekonomisk situation

Att engagera varje barn och hela familjen



Övergripande tema:

Betydelsen av ett holistiskt och samarbetsinriktat tillvägagångssätt för att stödja familjer och förebygga brottslighet



UPPSALA
UNIVERSITET



Familjens roll i brottsförebyggande arbete

- Familjeklimat och moraluppfostran
- Föräldrar som sätter gränser och vägleder
- Stöd för föräldrar i uppfostringsrollen





Familjens roll i brottsförebyggande arbete

"Trygga skyddade barn kanske blir mindre benägna att hamna i kriminalitet."
(SSK)

"Man behöver ju lära barnen tidigt rätt och fel och hur man beter sig bland andra människor." (FB)

"Det hjälper dem att hitta den där rätta vägen, den lagomma gränssättningen." (FB)





Betydelsen av förebyggande insatser tidigt i barnets liv

- Insatser tidigt i barnens liv har långsiktiga effekter på familjens välmående
- Betydelsen av tidiga insatser för att förhindra en negativ utveckling





"Ja, men om man kanske hjälper föräldrarna att lära sig sätta gränser till barn när de är små. Klarar man inte det när de är små, hur blir det då när de är tio? Då har man ju inte en chans." (SSK)

"Jag tror att vi faktiskt kan vara med och göra skillnad." (SSK)

"I den bästa av världar så stoppar vi upp en negativ spiral och får den att snurra positivt i ett tidigt skede." (FB)



UPPSALA
UNIVERSITET

Betydelsen av förebyggande insatser tidigt i barnets liv



Samarbete, bemötande och kontinuitet

- Samarbete mellan samhällsaktörer
- Regelbundna möten för att diskutera och förbättra arbetet
- Barnhälsovårdens roll som dörröppnare för socialtjänstens insatser





Samarbete, bemötande och kontinuitet

"Sen känner jag mer och mer att man tänker att just det här med tidigt stöd, genom BarnSäkert kan vi gå in tidigt på andra sätt, absolut." (FB)

"Att minska rädslan för socialtjänsten, att här kan man få stöd". (FB)

"Att man fortsätter att följa upp de här familjerna" (FB)

"Att avdramatisera familjeenheten och socialtjänsten." (SSK)





Inkludering och jämlikhet

- Utmaningar för barn att delta i aktiviteter på grund av ekonomisk situation
- Att engagera varje barn och hela familjen





"Det finns föräldrar som aldrig någonsin har råd att skicka sina barn. De har inte resurserna, de har inte tiden, de har inte pengarna."
(FB)

"Vi är intresserade av hur det är i familjen" (SSK)

"Låta sina barn gå i någon aktivitet och allt det här som vi pratar så mycket om är så viktigt för barn att de får något sammanhang där de känner sig från början" (FB)



UPPSALA
UNIVERSITET

Inkludering och jämlikhet



Slutsats

- BHV-sjuksköterskor och familjebehandlare var eniga om behovet av insatser för att stärka föräldrar i deras föräldraroll och skapa en positiv och närande hemmiljö för barnet
- De såg en tydlig koppling mellan att sätta in insatser tidigt i barnets liv och en möjlighet att vända en negativ utveckling innan det hann påverka barnet när det fanns psykosociala problem i familjen
- De ansåg att detta var en grundläggande förutsättning för att minska den negativa trenden med ökad brottslighet bland unga i Sverige
- Båda professionerna uttryckte att det nya strukturerade samarbetet de hade etablerat genom BarnSäkert-modellen hjälpte dem att erbjuda ett tydligt stöd tidigt till familjer med behov





Artiklar om BarnSäkert

- Engström, M., Hiltunen, J., Wallby, T., & Lucas, S. (2021). Child Health Nurses' experiences of addressing psychosocial risk factors with the families they meet. *Acta paediatrica*, 110(2), 574-583.
- Engström, M., Randell, E., & Lucas, S. (2022). Child health nurses' experiences of using the Safe Environment for Every Kid (SEEK) model or current standard practice in the Swedish child health services to address psychosocial risk factors in families with young children–A mixed-methods study. *Child abuse & neglect*, 132, 105820.
- Engström, M., Lindqvist, S., Janson, S., Feldman, I., Dubowitz, H., & Lucas, S. (2023). Validation of the Swedish version of the safe environment for every kid (SEEK) parent screening questionnaire. *BMC public health*, 23(1), 1989.
- Engström, M., Wallby, T., Janson, S., Feldman, I., Dubowitz, H., & Lucas, S. (2023). Psychosocial risk factors in families of young children: A trial of the Safe Environment for Every Kid (SEEK) Model in Sweden. (Manuscript)
- Engstrom, M. (2023). *BarnSäkert: Studies of the Safe Environment for Every Kid model in the Swedish Child Health Services for early identification of psychosocial risk factors in the home environment of young children* (Doctoral dissertation, Acta Universitatis Upsaliensis).
- Golsäter, M., Randell, E., Engström, M., & Lucas, S. (2024). Parents' perceptions of the safe environment for every kid (SEEK) model in the Swedish child health services. *BMC pediatrics*, 24(1), 581.
- Golsäter, M., & Andersson, A. C. (2024). The Safe Environment for Every Kid Model in the Swedish Child Health Services: Adoption and Introduction in a Healthcare Region. *Health Expectations*, 27(5), e70078.
- Joffer, J., Engstrom M., Tell, J., Golsäter, M., Randell, E. & Lucas, S. (2024). Parents' views of the acceptability and efficacy of the Safe Environment for Every Kid model in the Swedish child health services. *Child Protection and Practice*. (Submitted)



UPPSALA
UNIVERSITET



Tack!

maria.e.engstrom@uu.se

steven.lucas@uu.se